

ningen i 1914, ville vi etter all sannsynlighet ha unngått okkupasjonen i 1940. — Regjeringen Nygaardsvold stolte på at den engelske flåte var

Jeg nærer den dybeste mistro til all stormaktspolitikk, sa Johan Scharffenberg. De små staters eneste redning består i at de holder sammen og

Mr. Morrison lot seg lure av Pravda

Det var iugen trojansk hest han førte mot Kreml

Da de norske aviser offentliggjorde den engelske utenriksminister mr. Morrisons intervju med Pravda og utdrag av Pravdas svar, var det ikke måte på hvor begeistret avisene var over mr. Morrisons store statsmannskløkt. I den forbindelse kan det være interessant å se hva den engelske avisen Daily Mail skriver om mr. Morrisons propagandastiske evner. Avisen skriver i sin leder for 2. august følgende:

«Den trojanske hest som mr. Morrison trodde å ha plassert i nærheten av Kreml, har vist seg å være en bakutsparkende «bronco». Den kastet ham av og sparket resten av det engelske folk i ansiktet. Dette tror vi er virkningen av utenriksministerens uovertenkte tilbud om å skrive en artikkel for Pravda. Sannsynligvis tenkte han ikke over de mulige følger av sine velm. anstregelser. Han må ha visst at det ikke ville bli godtatt uten et løfte om et «quid pro quo», og dette løfte kunne han ikke gi. Men han måtte også ha visst at noen britiske aviser ville tilby seg å offentliggjøre det russiske svar i sin helhet (noe de også gjorde) og at andre aviser ville offentliggjøre lange utdrag av

begge artikler. Dette er det som er hendt.

Mens mr. Morrisons artikkel ble offentliggjort i bare et russisk blad, ble Pravdas kommentar gjengitt i alle britiske morgenaviser. Vi er ikke helt sikker på Pravdas opplag, men det kan være mellom 2 og 3 millioner. Det samlede opplag av de aviser som offentliggjorde Pravdas svar eller deler av det, er over 16 millioner.

De listige russiske propagandister har tatt mr. Morrison ved nesen, og deres politiske synsmåter har vunnet i publisitet.

Vår uskyldige utenriksm. falt ikke i en felle fordi han selv åpnet døren og gikk i den. Det kan kanskje sies at mr. Morrisons artikkel var så godt skrevet og det russiske svar, var så åpenbart nonsens at den har gjort mere godt enn skade, men tror noen at disse argumenter vil få innpass hos det russiske folk?»

Daily Mail skriver videre, at mr. Morrisons artikkel var tam selv om den var god, men som sos.demokrat savnet han den nødvendige indre glød som de russiske propagandister vet å bruke i fullt monn. De «glødende» propaganda-fraser som de kommunistiske propagandadister tror vi, skriver bladet, virker mere på mannen i gaten enn mr. Morrisons tamme og litenskapsløse ord. Bladet slutter sin leder med følgende konklusjon: «Vi håper inderlig, at mr. Morrison ikke vil gjennomføre sin antydende trussel om å skrive flere artikler for Pravda. Hvis han ønsker å luften sitt journalistiske talent, står Daily Mails spalter åpne for ham. — Vi foreslår følgende emner: Mr. Daltons humoristiske sans, eller mr. Shinwells skjønnhets sans».

Det Daily Mail her sikter til er mr. Daltons forslag om offentlig utbyttebegrensning av aksjer og hans flåsete bemerkning at når den kom ville en få se mange lange ansikter, «og det er da vel morsomt». Med hensyn til mr. Shinwell så siktes det til en uttalelse han ga under sitt siste besøk i New York at han hadde større interesse av å være dommer i en skjønnhetskonkurranse eller å forhandle om standardisering av håndvåpen. Som kjent var forsvarsminister Shinwell militærnektet under første verdenskrig.

Amerikansk turistreklame

Et amerikansk reisebyrå som formidler feriereiser til Tyskland har utgitt et prospekt som vel må sies å være typisk amerikansk:

«The Yellowstone Park forblir uforandret — The Niagara Falls vil for bestandig beholde sin skjønnhet

te man finne seg i av følgende grunner:

1. Man visste at England — Frankrike hadde til hensikt å føre krigen inn på norsk jord.
2. Hvis man satte seg til motverge, var man for svak til å kaste dem ut.
3. Når man ikke kunne kaste dem ut, ville Tyskland komme til hjelp.
4. Da ville Norge i overensstemmelse med sine internasjonale forpliktelser komme i krig på Tysklands side.

Det er derfor å anta at overlege Johan Scharffenberg har rett og at dette er grunnen til at der ties. Hvis man fortsatt bevarer tausheten, er dette bevis godt nok. Riktignok har d'herrer en robust samvittighet og den aller tykkeste hud, men de ville ikke tiet hvis de kunne tale.

Var det forrederne som kom hjem i 1945 for å dømme de nasjonale? Vi antar det, inntil myndighetene har brakt overlege Johan Scharffenberg til taushet.

Vi har ved en tidligere anledning

omtalt Fabian Society, som har beskjeftiget seg med det britiske arbeiderpartis fremtid. Særlig har et medlem, mr. R. H. S. Crossman, gjort seg gjeldende. Han peker bl. a. på den manglende kritikk overfor konsekvensene av å øke statens makt. Han sier: «Vi vet nå at statens makt ikke er i hendene på noen enkelt klasse. Den er makten i seg selv, og den som kontrollerer den moderne statsmakt er mektigere enn noen kapitalist under solen. I stedet for å tro at vi beveger oss henimot demokratiet gjennom en eller annen naturens lov, må vi anta at vi beveger oss henimot dikturet, hvis vi ikke tar stadige og energiske skritt for å hindre det». — Han vil ha en «mental revolusjon» i Labourpartiet, en forandring i de moralske verdier. Og han vil desentralisere makten hvor det er mulig selvom det skal gå ut over planøkonomiens skjemaer. — Det er grunn til å følge denne nye bevegelse med oppmerksomhet — ikke fordi vi tror at det norske arbeiderparti vil slutte seg til den med det første, men fordi den er en positiv reaksjon mot det tyranniske statsstyre, som truer med å bli den nye form for diktatur i demokratiets navn. Vi har vel allerede fått føle det på skinnen alle sammen under den norske planøkonomi.

— men Tysklands ruiner vil ikke være evig. — Besøk Tyskland for tyskerne med hjelp av amerikanske dollar får fjernet dem. I dag kan de ennå sees — allerede i morgen er kanskje de siste spor av naziregimet ved vår demokratiske hjelp, — forsvunnet.»

når de fører sin seige, alvorlige og målbevisste kamp — med anstendige midler — for rettens og sannhetens seir over hykleri og forfølgelse.

Tenk f. eks. på Dreyfus-saken hvor urett, begått mot en enkelt person, holdt en hel verden i kok i flere år. Eller tenk på vår egen Hetle-sak, hvor en felende dom over en enkelt liten bygdemann plaget folkets retts samvittighet gjennom en hel menneskealder — inntil saken 40 år senere av folket selv ble tvunget fram påny, og friinnsesdom avsagt mange år etter vedkommendes død!

Er det noen grunn til å tro at urett, begått mot en eller flere borgere av en gammel rettsstat

Sic transit gloria —

Dagbladet har det jo med å plukke glorien av folk, — noen ganger med rette, andre ganger kanskje ikke fullt så berettiget. Og ikke alle ofre har så «slagferdige» døtre som en viss banedirektor for noen år siden, hvis datter kvitterte for bladets forfølgelse av hennes far med en velplacet ørefik på redaktørens kinn med Nationaltheatrets premierepublikum som interesserte tilskuere.

I den senere tid har bladet rettet en ubønhørlig kritikk mot visse foreteelser i Nasjonalhjelpen og Haakon 7.s fond, foreteelser som virkelig er egnet å vekke oppmerksomhet og forundring, særlig når man betenker at det gjelder patenterte, 3-stjernes jøssinger. Om tonen mellom gode nordmenn forteller følgende lille klipp av bladets leder 25. juli:

«Da Dagbladet tok opp denne saken og begynte å fortelle om det som hendte i Nasjonalhjelpen, ble det forsøkt å gjøre folk som Odd Nansen og Hans Halvorsen til mar-

det for en del mennesker — nærmest politikkerne — gjelder livet om å konstatere, at dr. Munch ikke var i Rostock til forhandling den 17. mars, endda der ikke finnes annetstedt å bringe ham på nettopp denne dag.

En annen merkverdighet er, at vårt militærvesen ikke reagerer, når det beskyttes for utillatelig søvnlighet natten til den 9. april. Tiden var urolig. Å sove på en vaktpost — ja — er det ikke likefremt straffbart? Man har intet hørt om noen straff eller tiltale for forsømmelighet. Og dog rullede en stormakts hær inn over landet, og en do. Flåte la fredelig til. — Alt synes vel tilpasset. Om en hund har gjøet, vites ikke, men vaktene taug i alle tilfelle.

Enhver skoledreng kan da forstå, at snakken om det uventede overfall på Danmark er humbug. Hadde tyskerne vunnet krigen, var forhandlerne blitt helte. Men tyskerne tapte, og forhandlerne ble til rystebukser.

Hvorfor ryster disse menn? Atter en merkverdighet. De har nemlig gjort den danske befolkning en umåtelig velgjerning, idet de har skånet oss for krig, og derved reddet måske tusener av menneskeliv, og de har forskånet oss for synet av vanføre og krøplinger i stort tall. — Om P. Munch har større andel i den dengang trufne fornuftige ordning enn forskjell like andre, er usannsynlig, men i så tilfelle bør vi takke ham i hans grav for hans død, som den store redningsmann for de mange menneskeliv.

K. O. Sletten, Agersted.

Sletten er nordmann, men han har i en menneskealder eiet og drevet et stort meieri i Danmark.

tyrer. Det var Dagbladet som var ute med sensasjon og ondskap. Odd Nansen sto selv fram som den store martyr. Og Sam Knutzen ble fremstilt som den fromme martyr.

Nå er saken såpass oppklart at martyrglorien er falt av. Selv ikke utnevning til å forvalte Norges fineste hederstegn kan bøte på det. Alle må nå forstå at her har skjedd ting som ikke må skje i et samfunn der ansvar, redelighet og renslighet blir regnet som nødvendige dyder.»

Hvorfor kommer ikke Bjørnvik-saken opp

Affæren befinner seg fremdeles bak jernteppet

Det er snart 5 år siden riksadvokaten fikk opplysninger om at statsadvokat under rettsoppjøret i Buskerud, hr. Henning Bjørnvik, Hønefoss, hadde misbrukt sin makt ved å love å vise mildhet overfor NS-folk som var satt under tiltale — dersom deres pårørende — hustruer, døtre eller andre kvinnelige pårørende til gjengjeld ville vise ham sin gunst.

70 kvinnelige vitner har bekreftet, at det forholder seg slik og at han opptrådte utuktig og uanstendig over for dem.

I fjor var saka berørt i pressen, men de som i embeds medfor skulle ta affære forholdt seg tause. I vinter lovet statsadvokat Dorenfeldt i Oslo, at offentligheten skulle få en redegjørelse. Han valgte seg april. Men nå i juli er det fremdeles som affæren befinner seg bak et jernteppe.

Folk vil ha meget vanskelig for å tro at det hele kan være oppspinn. Kvinner går ikke og forteller om seg

selv på den måte. Og dersom herr Bjørnvik viste seg i denne sak uskyldig så kan man være sikker på at denne energiske jurist hadde latt høre fra seg. Man vet hvorledes man skal møte ærerørige beskyldninger.

Så står man da igjen med en følelse av at rettsoppjøret i Buskerud har vært i hendene på en mann som for lenge siden selv burde ha vært satt på tiltalebenken. Og man spør hvilken betydning det kan ha hatt for rettsoppjørets forløp og for den enkelte.

Hertil kan det svares at det var ikke statsadvokaten som i siste instans bestemte straffen. Men vi tviler ikke et øyeblikk på at det standpunkt han tok var av betydning for straffutmålingen i mange tilfelle. Disse straffene var i Bjørnviks virkeområde betraktet som strengere enn andre steder, det ble således snakket om «Buskerud-tillegget», hvilket skulle tyde

fremtidig bare gi konserter.

Kirsten Flagstad skal 5. september synge i Oslo for første gang etter okkupasjonen med Filharmoniske Selskaps orkester til inntekt for orkestrets pensjonskasse. NTB har sendt ut en meddelelse om dette bl. a. til Tidningarnes Telegrambyrå i Stockholm, men har ikke kunnet unnlate å henge på en bemerkning om, at fru Flagstad i de første etterkrigsår var boikottet i Norge fordi hun etter okkupasjonen av landet hadde reist hjem fra USA for å bo hos sin mann, «en kjent samarbeidsmann». Det er den londoniserte redaksjon av Norsk Telegrambyrå, som besørger slikt overfor en av dem, som utenlands har kastet glans over Norge og som uten smålighet hyldes av amerikanerne og englenderne. Var det ikke så, at nå skulle alt det gamle glemmes? I hvert fall forlanges det av oss og selv regjeringsorganet begynner med hyrdetoner om dette. Men nei, så lenge sjøfelheten fortsetter, skal det ikke glemmes, hvorledes de «Gode nordmenn» bar seg ad i de gale år. Det er full oppreisning, vi forlanger, og da får også NTB finne seg i å legge seg til en annen tone.

Er de ledende britiske atomekspertene jøder?

Privat til «8. Mai» fra London.

I forbindelse med den senere tids atomspionasje-avsløringer og «avhopninger» av diplomater og vitenskapsmenn fra England, kan det kanskje ha interesse for Deres lesere å se listen over de såkalte «utenlandsfødte» atomekspertene ansatt i den britiske atomforsknings tjeneste. «Sunday Express» offentliggjorde navnene ialt 15 den 29. 10. 50 og den 20. 11. 50 kom «Gothic Ripples» med den sensasjonelle opplysning at på en nær var alle femten jøder.

Navnene på disse er: Max Born, F. E. Simon, H. E. Peierls, O. R. Frisch, J. Rotblat, L. Rosenfeld, E. Wolfarth, H. Frohlich, A. S. Peticovitch, R. Furth, N. Kurti, B. Polanyi, O. Klemperer, R. K. Eisenscitz.

Ad. «Paria»

Da mitt merke J. B. tør være en del kjent fra gamle dager, vil jeg ikke unnlate å bemerke at jeg ikke er forfatter av «Paria»-artikkelen i bladets nr. 24. Tvertom er jeg enig både med salig Holger Danske og lysleven Ivar Frihaug-Osa, Jeg er nylig sluppet laus og går foreløbig bare rundt og undrer meg. Skulle det hende at jeg ein gang kom til å skjenne noe av det heile, skal jeg si frå under fullt navn.

Jørgen Bakke.

på at det ikke var gått så greit som man kunne frykte og at de kvinner som møtte opp på hr. statsadvokatens kontor hadde bedre metale enn Potifars hustru.

Kongsberg Dagblad 26. 7. 51.

Nordmørspostera Trykkes